

וכמו כן, **הלבן אינו מעכב את התכלת**. המצוה של נתינת החוטים הלבנים אינה מעכבת את מצות הנתינה של חוטי

התכלת.⁽³⁾ ולכן, אם אין חוטים לבנים, אפשר ליתן במקומם עוד שני חוטי תכלת, ויוצאים ידי חובת ציצית⁽⁴⁾ בגדיל ופתילים העשויים

3. הטעם שאין חוטי התכלת והלבן מעכבין זה את זה, מבואר בתוס' [לח ב ד"ה אלא] מפני שהם שתי מצוות נפרדות. ורבי שחולק [בברייתא בגמרא] וסובר שמעכבין זה את זה סובר שזה מצוה אחת. ולפי זה ביאור המשנה הוא כמו ששינונו לעיל [כח א] "ד' ציציות מעכבות זו את זו שארבעתן מצוה אחת. רבי ישמעאל אומר ארבעתן ארבע מצוות". ומשמע שעיכוב אחד לחבירו תלוי אם הם מצוה אחת מעכבין זה את זה. ותכלת ולבן שאין מעכבין זה את זה, לפי שהם שתי מצוות נפרדות.

אבל הרמב"ם [ציצית א ה] כתב: "אע"פ שאין אחד מהם [תכלת או לבן] מעכב את חבירו אינן שתי מצוות אלא מצות עשה אחת". והביא דרשה מספרי: מלמד ששניהם מצוה אחת, וכן כתב החינוך [שפן]. ולכאורה דבריהם נסתרים מהמשנה הנ"ל, שהרי אם תכלת ולבן אינם מעכבין זה את זה בהכרח שהם ב' מצוות? וראה בספר המצות להרמב"ם [שרש י"א] שבאמת מסברא הם שני מצוות, אלא שיש דרשה בספרי שהם נחשבים מצוה אחת. כי באמת מה שמעכב זה את זה זה מוכיח שהם מצוה אחת כמבואר במשנה לעיל שד' ציציות מעכבין זה את זה מפני שהם מצוה אחת. אבל בדברים שאינם מעכבין זה את זה, כתכלת ולבן, בזה אין הכרח שהם שתי מצוות, ואף שמסברא זה כך, למדנו מהספרי שזה מצוה אחת, ובכל זאת אין מעכבין זה את זה. ובאמת בדין השני במשנה, "תפילין של יד אינה מעכבת של ראש", כתב הרמב"ם [תפילין ד ד] שהטעם הוא "מפני שהן שתי מצוות, זו לעצמה וזו לעצמה". ומוכח שכך הוא מסברא, שכל המצוות שאינן מעכבות זו את זו

נחשבות כשתי מצוות, לולי הדרשה בספרי שתכלת ולבן מצוה אחת הן. והרמב"ן בהשגות לספר המצות [שרש י"א] פירש שכוונת הספרי ללמד שיעכבו זה את זה וכשיטת רבי בכרייתא, ותמה על הרמב"ם מה צריך דרשה למנין המצוות? אולם הרמב"ם הביא להלכה דרשה זו שהן מצוה [ציצית א ה]. ותמה הקרן אורה מה הנפקא מינה להלכה בזה [וראה בהערות להלן]. עוד הקשה הרמב"ן, שבמשנה כאן נשנו יחד תכלת ולבן ותפלה של יד ושל ראש, ואיך נחלק ביניהם [ויבואר בהערה בסוף המשנה].

4. כן פירש"י. אבל הרמב"ם [ציצית א ד] פירש המשנה "כיצד, הרי שאין לו תכלת עושה לבן לבדו, וכן אם עשה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר". והיינו שאין לפרש המשנה כפשוטה שאם אין לו לבן יתן רק תכלת, אלא הדין שכשאין לו לבן פטור מתכלת, וכוונת המשנה שבנפסק הלבן כשר בשני חוטי התכלת לבד. וביאר הכס"מ שהרמב"ם לשיטתו שכל מהותה של מצות תכלת היא בכדי לכרוך בו הלבן, ולכן כתב [שם] שרק חצי החוט שכורך בו צבוע בתכלת. ונמצא שאם אין לבן לא שייך כלל לקיים מצות התכלת שהרי אין מה לכרוך בו. [ואם יעשה ממנו ענף תכלת לא קיים בו מצות תכלת אלא מצות לבן וכלשונו בה"א: וזה הענף הוא הנקרא לבן]. ולכן הוכרח הרמב"ם לפרש ש"לבן אינו מעכב התכלת" באופן שנפסק הלבן. [וראה בהערות להלן ע"ב]. וכתבו האחרונים, המשכנות יעקב [או"ח יח] והקרן אורה והגר"מ בנעט כביאור